

När man sätter skogen i lågor...

Vytautas Rindzevičius

Skogsbränder i Sverige behöver inte alltid vara negativt, tvärtom, det är nödvändigt för skogens välstånd och de har varit en mycket viktig del av skogens utveckling genom historien! Mycket forskning tyder på att det är just skogsbränder som är det naturliga skälet som håller svenska skogar fina och artrika. Brand gör plats för nytt liv, skapar speciella förhållanden som tillåter fler arter att leva tillsammans. På detta sätt ökar både biodiversitet och naturvärde, vilket uppskattas av många svenskar.

I mitt masterarbete undersökte jag hur en skogsbrand påverkar skogen. Jag ville se med mina egna ögon hur allting går till. Det perfekta tillfället kom sommaren 2013, när Länsstyrelsen i Jönköpings län beslutade att anlägga en skogsbrand i naturvårdssyfte. Jag kontaktade den ansvariga ledaren och började detaljplanera min studie. Jag bestämde mig för att genomföra undersökningen på ett antal utvalda delar av den skog som skulle brännas och göra det under två tillfällen, precis före och två-tre månader efter skogsbranden.

Första undersökningstillfället var i början av juni, då jag räknade antal träd och mätte deras storlek (höjd och/eller omkrets), där de minsta trädplantorna var bara 4,5 cm höga. Jag fotograferade också marken på 48 platser för att kunna se skillnader mellan före och efter branden. Det andra tillfället, tre månader senare, pågick mellan 29 augusti och 5 september, där jag upprepade samma mätningar på samma sätt som första gången.

I de data som jag samlade in, kunde jag se att innan bränningen höll granar på att ta över och tränga ut andra trädarter, framför allt tallen. Då fanns det nästan inga små tallplantor, medan det var fullt med gran överallt. Branden förändrade detta. Under skogsbranden dog 83 % av alla granar, signifikant fler än av andra arter. Björk och asp producerade väldigt många nya skott som kunde vara över 50 cm höga i slutet av sommaren. Det betyder att om skogsbranden inte hade anlagts, skulle denna skog inom ganska kort framtid ha bestått av nästan uteslutande gran.

Skogsbrand orsakar alltså inte endast skada och är dåligt för skogen, eftersom det var tydligt att träden började återhämta sig redan samma sommar, bara ett par månader efter branden, med hundratals nya träskott. Samma sak gällde även bärris, så som lingon och blåbär, som började växa från de rötter som överlevde branden. Mycket nytt liv uppstår efter en skogsbrand och många av de trädarter som finns i Sverige är, på ett eller annat sätt, anpassade för skogsbränder och kan till och med gynnas av den. Förutom träd finns många örter, svampar och inte minst det stora antalet insekter som kräver skogsbrand för att kunna reproducera sig.

Skogsbränder är alltså inte alltid något man måste förhindra, utan något som man bör ha under väl kontrollerade förhållanden, som det var när Länsstyrelsen i Jönköpings län genomförde sin naturvårdsbränning.